

Kysely yhdistystoimijoille

Omaishoitajaliitto teki kyselyn paikallisyhdistyksille toimintalinjausten päivittämiseksi. Omaishoitajaliitolla on 69 paikallisyhdistystä, joista kaksi on valtakunnallisia. Kyselyllä haluttiin selvittää paikallisyhdistysten mielipiteitä siitä, mihin suuntaan liiton toiminnan halutaan tulevaisuudessa suunnattavan. Kyselyyn oli mahdollista vastata joko yksittäin tai ryhmässä.

Vastaajien taustatietoja selvitettiin kysymällä, mistä paikallisyhdistyksestä vastaaja on sekä vastataanko yksin vai ryhmänä. Kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 42. Vastauksia tuli 28 yhdistyksestä. Kaks vastaaja ei ollut ilmoittanut, minkä yhdistyksen edustajina he vastaavat. Kyselyn tuloksia ei eritellä yhdistyskohtaisesti vaan kaikki vastaukset käsitellään yhteenvetona.

Omaishoitajaliiton toiminnot

Kyselyssä kysyttiin vastaajien mielipidettä siitä, miten tärkeänä he pitävä Omaishoitajaliiton eri toimintamuotoja. Kuvassa yksi näkyy jaottelu Omaishoitajaliiton toimintamuodoista. Vastaajia pyydettiin arvioimaan asteikolla 1-7 toimintojen tärkeyttä (1= ei lainkaan tärkeä, 7= erittäin tärkeä, EOS=en osaa sanoa).

Kuva 1. Omaishoitajaliiton toiminnot.

Kyselyssä jokaisen toimintamuodon alle oli kuvattu tarkemmin, mitä kyseisellä toimintamuodolla tarkoitetaan (LIITE 1).

Kysymykseen toimintojen tärkeydestä vastasi 42 vastaajaa. Taulukossa 1 näkyy vastausten jakautuminen.

	1	2	3	4	5	6	7	EOS	Yht.	Ka
Edunvalvonta	1	0	0	0	3	4	34	0	42	6,6
Viestintä	0	2	0	0	4	9	27	0	42	6,4
Paikallisyhdistysten tukeminen	0	0	1	0	3	6	31	1	42	6,6
Jäsenpalvelut	2	0	0	0	3	10	25	1	41	6,3
Ohjaus ja neuvonta	0	1	0	0	4	6	30	1	42	6,5
OmaisOiva	2	0	0	1	3	9	26	1	42	6,3
Jangsterit -hanke	1	1	2	0	3	14	16	5	42	6,0
Kuppi nurin -hanke	2	0	0	1	5	13	17	4	42	6,0
Lomatoiminta MTLH:n kanssa	2	0	0	0	3	13	23	1	42	6,2
Kansainvälinen toiminta	2	0	0	5	5	15	13	2	42	5,7
Yhteensä	12	4	3	7	36	99	242	16	419	6,3

Taulukko 1. Miten tärkeinä paikallisyhdistykset pitävät Omaishoitajaliiton toimintoja (n=42)

Kuten taulukosta 1 voidaan nähdä, vastaajat pitivät kaikkia liiton toimintamuotoja tärkeinä keskiarvon vaihteluvälin ollessa 5,7-6,62. Kolme tärkeimpänä pidettyä toimintoa on merkitty taulukkoon keltaisella (edunvalvonta, paikallisyhdistysten tukeminen sekä ohjaus ja neuvonta). 81% vastauksista (341/419) sijoittui asteikolla kohtiin 6-7, mikä vahvistaa käsitystä siitä, että kaikkia liiton toimintoja pidetään tärkeinä. Eniten EOS-vastauksia annettiin liiton hankkeille. Tähän voi olla syynä se, että hankkeiden toiminta ei ole vielä ehtinyt tulla yhtä tutuksi kuin muut vakiintuneemmat toiminnot. Vähiten tärkeänä pidettiin kansainvälistä toimintaa.

Miten omaishoitajaliitto on suoriutunut paikallisyhdistysten silmissä?

Vastaajia pyydettiin myös kertomaan, miten Omaishoitajaliitto on suoriutunut edellä mainituista toiminnoista. Onnistumista mitattiin kouluarvosanalla asteikolla 4-10 (4= hylätty, 5= välttävä, 6= kohtalainen, 7= tyydyttävä, 8= hyvä, 9= kiitettävä, 10= erinomainen, EOS = en osaa sanoa). Taulukossa 2 on koottuna vastausten jakautuminen.

	4	5	6	7	8	9	10	EOS	Yht.	Ka
Edunvalvonta	2	0	3	8	17	9	2	1	42	7,8
Viestintä	1	1	3	6	17	8	6	0	42	8,0
Paikallisyhdistysten tukeminen	2	1	4	11	6	13	4	1	42	7,8
Jäsenpalvelut	1	1	0	8	11	8	12	1	42	8,4
Ohjaus ja neuvonta	2	1	2	6	14	11	6	0	42	8,1
OmaisOiva	3	0	2	0	7	16	8	6	42	8,4
Jangsterit -hanke	2	1	1	5	9	4	4	16	42	7,8
Kuppi nurin -hanke	2	0	2	5	11	5	4	13	42	7,9
Lomatoiminta MTLH:n kanssa	1	1	1	6	11	9	7	6	42	8,2
Kansainvälinen toiminta	2	0	0	8	9	6	5	12	42	8,0
Yhteensä	18	6	18	63	112	89	58	56	420	8,0

Taulukko 2. Kouluarvosanat Omaishoitajaliiton toiminnoille (n=42)

Kokonaisarvosana liiton toiminnoille oli 8.0 vaihteluvälin ollessa 7,8-8,4. Parhaat arvosanat Omaishoitajaliitto sai jäsenpalveluista, OmaisOivasta sekä lomatoiminnasta, mutta kuten vaihteluväli kertoo suurta eroa eri toimintojen välillä ei ollut. Eniten EOS -vastauksissa tuli hankkeiden sekä kansainvälisen toiminnan kohtiin, mikä tukee ajatusta siitä, että nämä ovat vastaajille vähiten tuttuja toimintamuotoja.

Toiminnan kehittäminen

Vastaajia pyydettiin kertomaan avovastauksena, miten Omaishoitajaliitto voisi kehittää toimintaansa (n=32). Vastaukset jaettiin sisällön perusteella kuuteen luokkaan. Samassa vastauksessa saattoi olla yhteen tai useampaan luokkaan kuuluvia vastauksia. Vastaajakohtaisesti samaan luokkaan kuuluva vastaus huomioitiin lukumäärällisesti kerran. Esimerkiksi samassa vastauksessa saatettiin useampaan kertaan mainita paikallisyhdistysten tukeminen eri näkökulmasta, mutta tilastona tämä tuli alla oleviin lukuihin kerran.

1. Paikallisyhdistysten tukeminen (n=15)
2. Näkyvyyden lisääminen (n=12)
3. Edunvalvonta (n=10)
4. Asiantuntijuus (n=4)
5. Omaishoitajien jaksaminen (n=3)
6. Muut (n=3)

Paikallisyhdistysten tukeminen

Paikallisyhdistysten tukeminen mainittiin 15 vastauksessa. Paikallisyhdistysten tukeminen tarkoitti niin yhdistysten huomioimista yhteydenpidolla kuin erilaisia materiaaleja ja koulutuksia.

”Liiton tulisi nähdä oma asemansa suhteessa paikallisyhdistyksiin ja koordinoida toimintaa siihen suuntaan, että kaikki tekevät yhteistyötä ja tukevat toinen toisiansa. Tämä kehitys on jo selkeästi käynnissä, kiitos. Eli koska on omaishoitajia, on paikallisyhdistyksiä. Ja koska on paikallisyhdistyksiä, on liitto. Kaikki lähtee omaishoitajien tarpeista.”

”Tavata yhdistyksiä paikan päällä, erityisesti niitä, joilla on paljon hankkeita.”

”... Jalkautua enemmän/ useammin paikallisyhdistysten luokse.”

”Tarjota paikallisyhdistyksille enemmän materiaalia ja tukea tiedottamiseen.”

Toisaalta vastauksista ilmeni myös toive sille, että paikallisyhdistyksiä kuultaisiin enemmän ja yhteistyötä liiton ja paikallisyhdistysten välillä lisätään.

”Liiton tulisi enemmän kuunnella paikallisyhdistysten kokemuksia ja antaa enemmän päätäntävaltaa (mm. jäsenmaksut, syyskokouksessa ”valmiiksi” päätetyt asiat--> syyskokoukseen enemmän tilaa keskusteluille ja puheenvuoroille).”

”Toivomme liiton toimintaan ja työskentelyyn lisää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä eli paikallisyhdistysten tietoon hallituksen kokouspöytäkirjoja sekä työryhmien kokousmuistioita. Olisi myös mielenkiintoista tietää millä perusteella eri työryhmiin kutsutaan yhdistystoimijoita. Kaiken kaikkiaan aktiivisempaa yhteydenottoa liiton suunnalta.”

”OmaisOiva- toiminnan kehittämistä yhteistyössä työntekijöiden kanssa olisi hyvä tehostaa, esim. uusia työkaluja.”

Näkyvyyden lisääminen

Näkyvyyden lisäämistä toivottiin 12 vastauksessa. Ehdotuksia näkyvyyden lisäämiseksi olivat yhteiset kampanjat ja medianäkyvyyden lisääminen.

”kaivataan valtakunnallista näkyvyyttä omaishoitajuudesta enemmän (esim. tv)”

”esillä oloa, mainontaa mediaan (TV yms) enempi. TV mainos, lyhyt pätkä, iäkkäämmillä ei ole nettiä eikä edes tietokoneita. Paikallislehtiin juttuja, haastatteluja”

”Liiton toimintaa toivotaan alueellisesti näkyvämmäksi: näkyvyyttä/tiedottamista ja puuttumista ajankohtaisiin asioihin (mm. tiedotteet, jotka hyödynnettävissä paikallislehtiin).”

”Liitto tekee eri alueilla paljon työtä, mutta näkyvyys viestimissä ei ole riittävää.”

” Voisi toimia näkyvämmiin valtakunnallisesti, tuoda voimakkaammin esiin omaishoitajien asemaa...Tehostaa tiedottamista, laajempia, valtakunnallisia kampanjoita”

Edunvalvonta

Edunvalvonta (n=10) mainittiin usein vastauksissa samanaikaisesti näkyvyyden lisäämisen yhteydessä. Edunvalvontaan liittyen toivottiin vaikuttamistyötä ja yhteydenpitoa päättäjiin sekä näkyvyyttä vaalien aikaan.

Lähellä ja tukena

”Enemmän näkyvyyttä ja näkyväksi edunvalvonnallisia asioita.”

”lobbausta toiminnalle ja suoraa vaikuttamista lapsiin, nuoriin ja yhteiskunnan päätöksentekijöihin sekä poliittisiin päättäjiin.”

”Liiton tulisi enemmän keskittää toimintaansa omaishoitajien edunvalvontaan.”

”Yhdistyksellämme huoli edunvalvonta- ja vaikuttamistyöstä, kaikki ei voi sähköistyä (kaikilla ei taitoja tai mahdollisuuksia käyttää sähköisiä viestintäkanavia). Tiedottamiseen ja vaikuttamistyöhön kaivataan myös enemmän ponnekkua ja konkretiaa.

”Liiton toivotaan välittävän päättäjille/kansanedustajille enemmän yleistä tietoa omaishoitoasioista maantieteelliset erot ja käytännöt huomioiden.”

”Edunvalvonta edellyttää aktiivisempaa laintulkintaa ja tukea kentällä esiintyvien ongelmien hoidossa.”

”Omaishoitajien asema määräytyy pitkälti lainsäädännön perusteella. Esimerkiksi vapaapäivien määrä on liian vähäinen. Voisiko liitto paikallisyhdistysten tuella ja ryhtyä vaikuttamaan siihen suuntaan, että lakia muutetaan?”

Asiantuntijuus

Yksi liiton tehtävistä on asiantuntijana toimiminen. Tämä osaltaan näkyi myös edunvalvontaan liittyen, kun liitolta toivottiin laintulkintaa sekä omaishoitotiedon välitystä päättäjille. Toisaalta asiantuntijuus nähtiin myös ohjauksen ja neuvonnan antamisena sekä kehityshankkeina.

”Puhelin ohjaus ja neuvontatoimintaa joka arkipäivä ja ympäri vuoden. Liiton kesätauko kuormittaa paikallisyhdistyksiä.”

”Neuvontapalvelut ilmaisia. (puhelin). Lakimiespalvelut liittotasolla ehdottoman tärkeitä. Haasteet kasvavat, vaatii työntekijöiltä erityisosaamista.”

”Jatkossakin voi kehittää uusia asioita (esim. Jangsterit ja Kuppi Nurin). On tärkeää, että niissä pysytään oikeissa mittasuhteissa ja raameissa. (esim. mikä on normaalia sukupolvien välistä kanssakäymistä ja milloin voidaan puhua omaishoitajuudesta)”

Omaishoitajien jaksaminen

Vastaukset, joissa tuotiin esille omaishoitajien jaksaminen (n=3), toivottiin, että Omaishoitajaliitto huolehtii omaishoidon moninaisuudesta ja erilaisista hoivatilanteista.

”Syrjäkylien omaishoitajien jaksamisen tukeminen olisi näin maalaispaikkakunnalla tärkeää. Tämän hetkiset omaishoitajat ovat ehkä tehneet työnsä yhdessä maatilalla ja nyt on tosi kova kynnys ottaa palvelua tai mitään apua vieraalta. Hoidettavaa ei voi jättää yksin kotiin, hoitaja ei voi lähteä vertaisryhmiin. Miten saisi vertaiset yhteen ja vaikka ryhmävideo puheluun toistensa kanssa tms. keskustelutukea muilta omaishoitajilta”

”Toivomme myös lomaoppaan ilmestymistä ajoissa ja kohderyhmän huomioimisen niin, että paperiversiot olisi toistaiseksi edelleen ensisijainen tiedotuskanava jäsenten kohdalla.”

”Mentori apua niille jotka tarvitsevat. Ei mentorin tarvitse olla sairaanhoitaja vaan lähihoitaja tai muu sopivuus mentoriksi”

Konkreettisenä ehdotuksena jaksamisen tukemiselle nähtiin myös lomien yhteydessä riittävän levon huomioiminen:

”Omaishoitajat ovat usein sidoksissa hoidettavaansa ympärivuorokautisesti eikä heillä ole mahdollisuutta kunnon yöuniin. Lomilla ja kuntoutuskursseilla on oletuksena yöpyminen kahden hengen huoneissa. Mielestämme tämä epäkohta pitää korjata rakentamalla ajatusmallia, jonka mukaan omaishoitaja voisi niin halutessaan nukkua yhden hengen huoneessa ilman erityisperusteluja tai lääkärintodistusta. Muutenkin uni- ja lepoasiat tulisi nostaa paremmin esille.”

Muut

Luokkaan ”Muut” kuuluvissa vastauksissa (n=3) joko koettiin, että kehitystarpeita ei ole tai liiton toimintaan oltiin pettyneitä siinä määrin, että toiminnan kehittämiseksi ei nähty edellytyksiä.

”Kaltaisemme pienen yhdistyksen, jolla ei ole hanketoimintaa, on vaikea esittää toivomuksia, kun toiminta on muotoutunut pelkästään jäsenistön toiveitten mukaisesti. Olemme saaneet riittävästi informaatiota toimintaamme varten.”

”Liittohan toimii vain STEA rahoitteisesti ja on työntekijöitä, joista muutamia lukuun ottamatta ei ole mitään omaishoitaja kokemusta, joten toiminta on aika rahastusta ja alarvoista. Ei todellakaan katsota hyvin sitä, miten liitto laskuttaa ja kalliita palkkaa nostavia työntekijöitä vaan on”

”Strategiaan liittyvä yhteinen pohdinta yhdessä kentän väen kanssa on vaikuttanut hyvältä kehittämisen tavalta”

Yhteistyö paikallisyhdistysten kanssa

Kyselyssä selvitettiin myös sitä, miten yhdessä paikallisyhdistysten kanssa voitaisiin vahvistaa vaikuttamistoimintaa, omaishoitajien hyvinvointia sekä vapaaehtoistoimintaan. Jokaiseen kohtaan vastaajilla oli mahdollisuus tuoda esiin omia näkemyksiään aiheeseen liittyen.

Vaikuttamistoiminta

Vaikuttamistoimintaan liittyen vastaajat (n=31) ehdotuksissa mainittiin mm. näkyvyyden lisääminen, tiedottaminen, yhteydenpito päättäjiin sekä yhteiset kampanjat. Myös materiaalien tuottaminen ja yhtenäinen visuaalinen ilme tuotiin esiin. Kehittämisehdotukset olivat siis hyvin linjassa edellisen kysymyksen ”Miten liiton tulisi kehittää toimintaansa” vastausten kanssa.

”Työnjakoon selkeyttä ja yhteistä keskustelua. Vaikuttamista valtakunnan tasolla omaishoidon epäkohtiin. Näkyvyyttä tv:ssä ja lehdissä.”

”Näkyvyyttä voi aina olla enemmän. Tietoiskut tärkeistä asioista kannattaisi tiedottaa yleisissä tiedotusvälineissä tehokkaasti lyhyellä ajalla. Olisi tehokasta mielipiteisiin vaikuttamista faktojen kautta. Omaishoitajuudella on menossa positiivinen flow!”

”Entistä aktiivisempi ja vuorovaikutteisempi tiedottaminen olisi paikallaan vaikkapa aluevastaavan kautta. Aluevastaava tai joku muu liiton edustaja voisi olla mukana paikallisyhdistysten edustajien kanssa tapaamassa kuntapäätäjii tai erilaisissa seminaareissa. Myös erilaisissa työryhmissä olisi hyvä olla mukana ja jakaa vastuuta vaikka niin, että vuorotellen osallistuu aluevastaava ja vuorotellen paikallisyhdistyksen edustaja.”

”Tuottaa yhtenäisiä materiaaleja; esim. yleisesite / opas omaishoidosta (lyhyt ja ytimekäs). Yhteistä kampanjointia ja näkyvyyttä esim. omaishoitoviikolle jalkautuvaa toimintaa, myös Tv ja radio mainontaa”

”Järjestää alueellisesti tapaamisia yhteistyökumppaneitten ja kunkin alueen paikallisten vaikuttajien kanssa. Tekemällä esityksiä ja olemaan yhteyksissä poliittisiin päättäjiin.”

Osassa vastauksia nousi esiin huoli siitä, otetaanko kaikkia yhteisessä tekemisessä huomioon:

”Vapaaehtoisten työtä ei arvosteta millään lailla. Vapaaehtoisia on koulutettu mutta he eivät saa toimia koulutusta vastaavissa tehtävissä. Lisäksi monella vapaaehtoisella on laaja koulutus mm. terveydenhuollon alalta, mutta näitä kykyjä ei arvosteta eikä käytetä hyväksi vapaaehtoistoiminnassa.”

”Omaishoitajaliitto on monelle kaukainen asia jopa hallitus toimijalle se on epäselvä. Siksi minusta on tärkeää yhteisissä tilaisuuksissa mm. yhdistystasolla selkeästi selvittää liiton organisaatio. Liittotasolla on hallitus toimijoita ympäri Suomea, mutta emme tiedä mitä asioita siellä käsitellään ei aavistustakaan yhdistystasolla. Onko mahdollista yhdistyksen vaikuttaa ja miten asian voi kertoa ja kenelle.”

Yleisesti ottaen vastauksien perusteella nousi esiin vahva yhteinen tahtotila yhteiselle tekemiselle omaishoitajien aseman ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Työnjakona yhteisessä tekemisessä nähtiin liiton rooli valtakunnallisena koordinoijana ja yhdistysten toiminta paikallisesti.

”...Vaikuttamistoiminnan tueksi on tärkeää yhdistysten kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto, johon liitto tarjoaa mahdollisuuden eri koulutusten yhteydessä.”

”Järjestää alueellisesti tapaamisia yhteistyökumppaneitten ja kunkin alueen paikallisten vaikuttajien kanssa. Tekemällä esityksiä ja olemaan yhteyksissä poliittisiin päättäjiin.”

”Esim. Yhteisiä työryhmiä eri teemoista. Yhdistysten edustajia mukaan. Yhdistyksillä on sekä monipuolista kokemusasiantuntijuutta että mm. hallituksen jäsenillä työkokemustensa perusteella osaamista, jota mielellään annetaan eteenpäin.”

Toisaalta on kyse helposti ymmärrettävästä työnjaosta, jonka toteutuminen kuitenkin vaatii sitoutumista, suunnitelmallisuutta ja hyvin onnistunutta tiedottamista. Tässä on tärkeänä tekijänä myös se, että yhdistyksissä toimiville niin vapaaehtoisille ja työntekijöille ei synny kokemusta siitä, että he eivät pääse osallistumaan ja vaikuttamaan toimintaan.

Omaishoitajien hyvinvointi

Yhdistyksiltä pyydettiin myös näkemyksiä siitä, miten omaishoitajien hyvinvointia voidaan lisätä. Kysymykseen tuli yhteensä 31 vastausta. Vastaukset jaettiin sisällön perusteella viiteen luokkaan.

1. Omaishoitajien jaksamisen tukeminen (n=12)
2. Näkyvyys, tiedon lisääminen (n=11)
3. Lomat (n=8)
4. Vertaistuki, virkistyminen (n=6)
5. Muut (n=5)

Omaishoitajien jaksamisen tukeminen

Omaishoitajien jaksamiseen (n=12) ja omaishoitotilanteiden huomioimiseen kiinnitettiin vastauksissa huomiota. Toiminnan kannalta tämä tarkoittaa osallistumisen mahdollistamista sekä monipuolisesti jaksamisesta huolehtimista.

”Kolme peruselementtiä on edelleen, vapaa-aika johon kuuluu nukkuminen ja harrastukset, toinen perusasia on terveellinen ravinto, kolmas elementti on riittävä liikuntamahdollisuus. Jos nämä turvataan jollakin tasolla ollaan hyvällä tiellä”

”Järjestämällä vertaistukiryhmiä eri omaishoitotilanteissa oleville ja auttaa ja vahvistaa mahdollisuuksien mukaan heidän osallistumisensa niihin.”

”Vaihtoehtoisten lakisääteisten omaishoitajien vapaiden monipuolistaminen, yksilöllisyys - asian esillä pitäminen.”

”Oh:n jaksamista pitäisi lisätä: Enemmän tukea ja arjen apua. Oh:n omaa aikaa tulisi olla riittävästi. Vuorokausi- ja viikkolepo oikeus tulee kuulua myös oh:lle.”

Jaksamisen tukemiseen liittyen toivottiin myös hankkeita ja projekteja:

”Ympäri vuorokautista puhelinpalvelua henkisen tuen merkeissä on kaivattu. Olisiko tähän olemassa yhteisiä keinoja vaikka projektin merkeissä?”

”Liitto voisi hakea puhtaasti unen ja levon tarpeeseen liittyvää projektia, jonka toteuttamisessa paikallisyhdistyksillä olisi oma rooli esim. kyselyjen toteuttajana ja tiedon tuottajana.”

Näkyvyys, tiedon lisääminen

Näkyvyyden ja tiedon lisäämisen (N=11) avulla nähtiin myös voivan vaikuttavan omaishoitajien hyvinvoinnin lisäämiseen. Käytännössä tällä tarkoitettiin viestintää eri kanavissa ja omaishoitoasioiden esillä pitämistä yhteistyössä paikallisyhdistysten kanssa.

”Omaishoitoon liittyvien asioiden näkyvyys ja tunnistettavuus yhdessä tehden”

”Omaishoitajien hyvinvointia voi omalta osaltaan lisätä tiedottamisella ja sen lisäksi, että liitto julkaisee Lähellä-lehteä, julkaisee moni paikallisyhdistys omia tiedotteita. Optimassa voisi olla sellainen tiedotepankki, johon liiton työntekijät vuorollaan laativat omaan osaamisalueeseensa liittyvän lyhyen tiedotteen, jota voi kukin paikallisyhdistys halutessaan hyödyntää.”

”Olisi hyvä olla vuosittain jokin teema, jonka eteen tehtäisiin yhdessä työtä : liitto ja yhdistykset - ainakin ne jotka haluavat.”

”Liiton ja paikallisyhdistyksien esillä olo – uusia omaishoitotilanteita syntyy ja lakkaa säännöllisesti, siksi esillä oltava jatkuvasti.”

Lomat

Omaishoitajien lomat mainittiin useassa yhteydessä. Lomat nähdään omaishoitajien hyvinvoinnin kannalta merkittävänä toimintamuotona. Lomiin liittyen toivottiin yhteistyötä paikallisyhdistysten kanssa, jotta alueelliset erot ja tasapuolisuus huomioidaan.

”lomista vastaava työntekijä voisi olla yhdistykseen yhteydessä ja kartoittaa sopivia paikkoja ja ajankohtia- lappiin kaivattaisiin enemmän lomiam”

”Lomatoiminnan tukeminen on tärkeää. Sen kehittämisessä on paljon yhteistyömahdollisuuksia.”

”Toivotaan enemmän tuettujen lomien lomakohteita Pohjois-Suomen alueella, jolloin omaishoitajien olisi helpompi hakeutua lomille (monella pitkät välimatkat lomakohteeseen esteenä osallistumiselle, tarjonta valtakunnallisesti tasa-arvoisempaa).”

Vertaistuki virkistyminen

Vertaistuki ja virkistyminen (n=6) liittyy osaltaan luokkaan 1 ”Omaishoitajien jaksamisen tukeminen”, mutta se eroteltiin omaksi kokonaisuudekseen lomien tapaan, koska mainintoja tuli vastaajilta useampia.

”Vertaistapaamiset, virkistystä”

”osallistumaan jo nyt mahdollisiin lomiiin ja virkistäytymis-tilaisuuksiin. Järjestämällä vertaistukiryhmiä”

”Omaishoitajien hyvinvointia lisäävät vertaistuelliset tapaamiset olipa sen muoto mikä tahansa (retki, kioski, kahvila, ryhmä ym.) Mikäli aluevastaava on johonkin menossa pitämään tällaista tilaisuutta olisi hyvä tehdä se yhteistyössä paikallistoimijan kanssa tai ainakin kertoa siitä.”

Muut

Luokkaan ”Muut”(n=5) kuuluvissa vastauksissa nousi esiin esimerkiksi nykyisin toimintojen riittävyys ja sponsorien lisääminen.

Vapaaehtoistoiminta

Kyselyssä selvitettiin myös yhdistysten mielipiteitä vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen. Kysymyksiin saatiin 27 vastausta. Vastauksien perusteella nousi esiin vapaaehtoisten tavoittaminen, vapaaehtoisten palkitseminen sekä vapaaehtoisten kouluttaminen.

Tavoittaminen

Tavoittamiseen liittyen vastaajat ehdottivat yhteisiä toimintamalleja sekä erilaisia keinoja innostaa uusia vapaaehtoisia.

”Jotain porkkanaa...että kiinnostus heräisi, vapaa ehtoisen rinnalla alkuun ja käydä katsomassa perheitä, toimintaa yms. jotta uusi saisi rohkeutta ja tukea ja voisi kysellä, monille vaikea lähteä tuosta vaan toimintaan jos ei tiedä mitä pitää sisällään, opetusvideota myös jakoon, kouluihin, opistoihin, sairaalat jne.”

”Matti Mäkelän listaus vapaaehtoisten löytämiseksi jakoon kaikille”

”Tässäkin voisi joskus olla joku laajempi yhteinen kampanja, nasevat mainoslauseet, houkuttelevuutta vapaaehtoistoimintaan”

”Kehitetään uusia vapaaehtoisten rekrytointimalleja”

”Aktiivisten vapaaehtoisten kirjoitusten kokoaminen ja julkaiseminen (olemassa olevan videon lisäksi) liiton nettisivuille, joita paikallisyhdistykset voivat hyödyntää vapaaehtoistoiminnan markkinoinnissa.”

”Kannustaa vapaaehtoistoimintaan, josta useimmiten vapaaehtoinen saa reilusti itselle enemmän kuin antaa. Kaikilla on jotain erityisosaamista ja kokemuksia, kuitenkin monet ehkä ovat liian arkoja tulemaan osallistuvaan toimintaan vaikka haluaisivatkin.”

”Vapaaehtoistoimijoille olisi hyvä etsiä yhteisiä toimintapolkuja, joita osastot voisivat toteuttaa omien tarpeidensa ja mahdollisuuksiensa mukaan. Olisi helpompaa ideoida osastoissa vapaaehtoisten toimintaa eteenpäin. Eli koottaisiin olemassaolevat vapaaehtoisten toimintamuodotosastoille vapaaehtoistoiminnan malleiksi”

Palkitseminen

Vapaaehtoistoimintaan liittyy myös kysymykset siitä, miten palkita toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia.

”Yhteinen kampanjointi vapaaehtoistyön puolesta, videot, kannustuspalkinnot, virkistyspäivät. Tämä asia on jo melko hyvällä mallilla.”

”Vapaaehtoisten palkitseminen ja yhdessä sponsoreiden etsiminen.”

”Kulukorvauksina ja virkistysretkillä johtokunnalle. Yhteisiä alueellisia johtokuntien kokoontumisia. Tutustumispäivä Liiton toimistolle, ryhminä!”

Kouluttaminen

Vapaaehtoisten kouluttaminen nousi esiin monessa vastauksessa. Tämä tarkoitti niin uusien vapaaehtoisten kouluttamista kuin jo olemassa olevien vapaaehtoisten kouluttamista.

”vinkkejä ja koulutusta vapaaehtoistojen ohjaamiseen - koulutusta voi järjestää myös verkossa jos ei joku paikkakunnalle pääse”

”Maakunnallinen vapaaehtoistoiminnan koulutus liitolta.”

”Liiton uudet avaukset vapaaehtoistoimijoille (kuten yhteiset koulutuspäivät) ovat erinomainen tuki”

”Mihin kokemusasiantuntijatoiminta on jäänyt? Aikooko liitto järjestää jatkossa yhteistyössä yhdistysten kanssa kokemusasiantuntija-koulutusta?”

Avoin palaute Omaishoitajaliitolle

Viimeisenä kyselyssä kysyttiin, mitä muuta vastaajat haluaisivat mainita. Tähän kysymykseen tuli yhteensä 26 vastausta. Vastauksissa haluttiin vielä nostaa esiin tiettyjä kohderyhmiä, joita tulisi huomioida. Tämän lisäksi vastaajat lähettivät erilaisia terveisiä ja toivomuksia sekä palautetta Omaishoitajaliiton toiminnasta. Vastauksissa toivottiin mm. Lähellä-lehden säilymistä myös paperiversiona sekä työikäisten huomioimista toiminnassa.

Myös strategiatyöskentely ja omaishoidon teesit tuli mainittua yhdessä vastauksessa:

”Strategiatyöskentelyssä toivomme hyödynnettävän v. 2004 laadittuja omaishoidon teesejä päivitettyinä vastaamaan tämän päivän tarpeita. (Ovatko ylipäätään muuttuneet?) Strategiaassa tulisi tähdätä siihen, että omaishoidon yhteiskunnallinen asema paranee niin,

Lähellä ja tukena

että omaishoitajia aidosti arvostetaan ja he saavat heille kuuluvat palkkiot, tukipalvelut ja muut etuudet mahdollisimman vaivattomasti. Olisipa hienoa, jos omaishoitajienkin puolesta haluttaisiin marssia, järjestää hyväntekeväisyyskonsertteja ja muutenkin "tunnustaa omaishoidon värejä" ja liputtaa asian puolesta julkisesti!"

Omaishoidon teesit:

TEESI 1 Omaishoitoa on arvostettava

TEESI 2 Omaishoitotilanteet on tunnistettava

TEESI 3 Omaishoitoperheen oikeusturvaa on vahvistettava

TEESI 4 Omaishoitajalla on oltava oikeus omaan aikaan ja ansiotyöhön

TEESI 5 Omaishoitosuhte on ihmissuhde

Omaishoitajaliiton toiminnot

Edunvalvonta	mm. lausunnot, jäsenyys kansallisissa ja maakunta-/kuntatason työryhmissä, vaalivaikuttaminen, medianäkyvyys
Viestintä	Lähellä-lehti, verkkosivut, oppaat, Facebook, Twitter, Instagram
Paikallisyhdistysten tukeminen	aluetyö, koulutus, ohjaus ja tiedotuksellinen tuki yhdistystoimijoille (hallitustoimijat, vapaaehtoiset ja työntekijät)
Jäsenpalvelut	jäsenrekisterin ylläpitäminen ja ohjaus sen käytössä
Ohjaus ja neuvonta	omaishoitajille ja muille kohderyhmille omaishoitoon liittyvissä kysymyksissä
OmaisOiva	omaishoitajien hyvinvoinnin tukeminen: liiton OmaisOiva-työntekijöiden koulutus ja ohjaus
Jangsterit -hanke	nuorten hoivaajien tarpeiden esiin nostaminen ja tukitoimintojen kehittäminen
Kuppi nurin -hanke	päihdeongelman tunnistaminen ja tunnustaminen omaishoitoperheissä sekä tukitoimintojen kehittäminen
Lomatoiminta MTLH:n kanssa	lomien markkinointi omaishoitajille sekä lomaohjaajien koulutus ja -toiminnan koordinointi
Kansainvälinen toiminta	tiedonvälitys eri maiden toimintojen hyvistä käytännöistä. Vaikuttaminen omaishoitajien aseman edistämiseen EU:ssa (Eurocarers) ja maailmanlaajuisesti (IACO)